

Datum	Onderwerp
2 augustus 2022	Reactie Wij.land op RVS 1.0 Prov. Noord-Holland

Van	Aan
	
Programma-coördinator Wij.land	Sr. Beleidsadviseur Bodemdaling en Groene Hart Provincie Noord-Holland

Geachte ,

Allereerst dank voor de mogelijkheid om feedback te geven op de Regionale Veenweidestrategie van de provincie Noord-Holland versie 1.0 (hierna RVS). We zijn blij dat een aantal suggesties van Wij.land ten aanzien van regeneratieve landbouw als mogelijke oplossingsrichting zijn opgenomen, en dat een integrale aanpak, ondanks de sectorale indeling van de provinciale organisatie toch omarmd wordt.

We zijn blij dat er, meer dan in een eerdere versie van de RVS, ook naar alternatieven voor peilopzet wordt gekeken in de huidige strategie. Het valt wel op dat er nog veel vragen zijn die het moeilijk maken het effect van deze alternatieven, zoals regeneratieve landbouw, te kwantificeren. Wij.land ondersteunt het voornemen om dit nader te onderzoeken, en heeft ook al aangeboden om met CONO en de provincie Noord Holland ons emissie-reductiemodel voor veehouderij op veen verder te verbeteren. Onze suggestie is om niet jaren te wachten op de uitkomsten van zulk onderzoek, maar de kansrijke methoden parallel te gaan testen (en belonen) in de praktijk.

Alternatieve aanpakken voor BKG reductie zijn noodzakelijk. Op basis van de nieuwe berekeningen met het SOMERS model lijken veenoxidatie emissies bijna 75% lager dan verondersteld tijdens de ontwikkeling van het klimaatakkoord en het Veenplan (eerste fase) van juli 2020. Voor Noord-Holland impliceert dat dat in plaats van een reductie van 22% van de BKG uitstoot uit veen (0,14MT doelstelling / 0,64MT baseline) nu een uitstootreductie van maar liefst 82% noodzakelijk is (0,14MT/0,17MT). Door het grote verschil tussen de eerder in het klimaatakkoord aangenomen veenemissies en de uitkomsten van SOMERS lijkt het ons onwaarschijnlijk dat de doelen uit het veenplan onverkort blijven gelden. Immers, het veen stoot (veel) minder BKG uit dan eerder geschat, en de realiseerbare emissiereductie is dus ook lager. De provincie stelt in het RVS daarom ons inziens terecht '(...) dat de opgave van 0,14 Mton CO₂-eq. reductie in 2030, haast onmogelijk te realiseren is.'

Daarnaast maken normen inzake waterkwaliteit en -kwantiteit (berging en overlast) de generieke inzet van peilopzet lastig. In de RVS (p.18) lezen we: *'Als randvoorwaarde geldt dat ontwikkelingen minimaal waterneutraal moeten zijn: ze mogen **in geen enkel geval** een verslechtering betekenen voor het watersysteem (geen achteruitgang van de waterkwaliteit, geen afname van de hoeveelheid open water, geen afname van het waterbergend vermogen, geen toenemende bodemdaling of versnippering in peilvakken). **Op basis van toenemende kennis en inzichten is dit een moeilijk haalbare randvoorwaarde.** Op dit terrein zullen in de toekomst keuzes moeten worden gemaakt.'* (Uit Omgevingsvisie NH2050, onze nadruk).

We verbazen ons dan ook over de eerdere conclusie op p.17: *'Op basis van figuur 10 en de bijbehorende teksten kan geconcludeerd worden dat het ophogen van de grondwaterstand tot maximaal 20 centimeter onder het maaiveld altijd een no-regret maatregel is en daarmee wordt omarmd in RVS 1.0.'* Niet alleen omdat dit haaks lijkt te staan op de hydrologische en milieuhygiënische randvoorwaarden uit de Omgevingsvisie (en de KRW), maar ook omdat een drooglegging van 20 cm een enorme impact heeft op de bedrijfsvoering van de melkveehouderij. Substantiële peilopzet zal op korte termijn dus maar op een klein percentage van het veenweideareaal kunnen worden toegepast, tegen relatief hoge kosten (aanleg, beheer en compensatie) en met beperkt rendement.

Omdat op meerdere plekken in de RVS wordt benadrukt dat er nog veel onzekerheden zijn, nader onderzoek wordt aangekondigd en de implementatie wordt verbonden aan het NPLG, lijkt het ons logischer op peilopzet pas later en meer geleidelijk in de transitie in te zetten, zodat er meer gelegenheid is om gelijktijdig aan stikstofreductie, waterkwaliteitsverbetering en duurzame verdienmodellen voor agrariërs (melkveehouders) in het veenweidegebied te ontwikkelen.

Ten tijde van het klimaatakkoord was de gedachte dat vernatting van veenweiden een 'quick win' was en bovendien ook bijdraagt aan het afremmen van bodemdaling. Nu er hier minder klimaatwinst ligt, en meer complicaties opdoemen, is het tijd om breder te kijken naar de klimaatdoelen voor landbouw en landgebruik. Het huidige doel voor 2030 is een magere 3,5 MT, slechts 12% reductie ten opzichte van 1990. In 2020 waren fossiele brandstoffen, (drijf)mest en stallen en (pens)fermentatie samen goed voor 90% van de landbouwemissies - 23,6 MT. Deze moeten tussen 2030 en 2050 terug naar (bijna) nul. Indien er in het veenweidegebied door middel van peilopzet minder emissiereductie bereikt kan worden, en tegen hogere maatschappelijke kosten dan eerder voorzien, loont het ons inziens om een groter deel van de doelstelling uit het klimaatakkoord te realiseren door snellere afbouw van broeikasgassen uit andere bronnen.

Wat betekent dat concreet voor het Noord-Hollandse veenweidegebied?

Wij.land stelt voor om meer en op grotere schaal agrariërs in het gebied te stimuleren regeneratieve methoden toe te passen, met minder inzet van fossiele energie, kunstmest en krachtvoer. Om maaisel uit vergrassende natuurgebieden in te zetten als bodemverberende compost of bokasi. Om minder drijfmest en meer vaste mest te gebruiken, en weilanden kruidenrijk en veerkrachtig (letterlijk en figuurlijk) te maken. Op deze manier wordt een gezond bodemvoedselweb gestimuleerd, met een draagkrachtige zode en een hoge capaciteit om fosfaten en nitraten organisch te binden, waardoor weer minder krachtvoer en kunstmest nodig zijn. In combinatie met nieuwe verdienmodellen (natte teelten, korte ketens, diversificatie) en grondarrangementen (landschapsgrond, verlaagde pacht onder natuurinclusieve voorwaarden) kan dan in samenwerking met de waterschappen geleidelijk het peil omhoog, waardoor ná 2030 bodemdaling geremd wordt, en koolstofvastlegging in nieuwe venen gestimuleerd. Dit geeft invulling aan de samenwerking in integrale gebiedsprocessen zoals beschreven op p25 van de RVS.

Wij.land is gaarne bereid om door te praten over hoe deze aanpak handen en voeten kan krijgen in Noord Holland en de rest van het Westelijk Veenweidegebied.

Met vriendelijke groeten,

[Redacted Name]

Programma Coördinator
Wij.land